

בקשה לביטול קנס על החזקה ושימוש בסמים קלים

ביום 26.7.18 נכנס לתוקפו חוק הסמים המסוכנים החדש אשר מאמץ מדיניות חדשה בכל הקשור להחזקה ושימוש בסם הקנאביס, לפיה האכיפה נגד המשתמשים בסם תעבור למתן קנסות מנהליים וייעשה שימוש בהליך הפלילי רק כמוצא אחרון. עו"ד אסף דוק, מומחה לעבירות סמים, מסביר במאמר הבא על המדיניות החדשה בכל הקשור להחזקה ושימוש בסמים קלים וכן על האפשרויות השונות העומדות בפני אדם המבקש לבטל את הקנס המנהלי שהושת עליו.

על פי החוק בישראל, קנאביס ומוצריו נחשבים לסמים אסורים, שהחזקה, שימוש גידול או סחר בהם מהווים עבירה פלילית. כיוון שציבור רחב של אזרחים ישראלים, שחלק לא מבוטל ממנו הם אזרחים נורמטיביים לחלוטין, משתמש בקנאביס, חיפש המחוקק דרכים להקל הן על המשטרה והן על הציבור, ולמנוע הרשעות מיותרות וכן משאבים יקרים של זמן וכוח אדם.

כאמור ביום 26.7.2018 נכנס לתוקפו חוק חדש, [חוק הסמים המסוכנים \(עבירת קנס מיוחדת - הוראת שעה\)](#), התשע"ח-2018, אשר קובע [מדיניות חדשה בכל הקשור להחזקה ושימוש בסם הקנאביס](#), לפיה האכיפה נגד המשתמשים בסם תעבור למתן קנסות מנהליים וייעשה שימוש בהפלה רק כמוצא אחרון. במסגרת החוק יוטלו תחילה על מי שנתפס עד שלוש פעמים מחזיק קנאביס לשימוש עצמי קנסות, ללא רישום פלילי וללא העמדה לדין. הפלה תהיה מוצא אחרון, בו יעשה שימוש רק לאחר ארבע פעמים בהן נתפס אדם כשברשותו קנאביס לשימוש עצמי. לכאורה מדובר בחוק שאמור להקל על מי שמשתמש בקנאביס, אך האם באמת כך הדבר?

עדיין מחוץ לחוק

למרות הגישה הכללית המקלה הרווחת בציבור כיום בנוגע לשימוש בסמים קלים, ולמרות המגמה החיובית הרחבה בציבור לכיוון גלגליזציה של קנאביס ומוצריו, אין לטעות ולהניח כי גלגליזציה של קנאביס כבר הגיעה לישראל. החוק החדש מקדם מדיניות של אי הפללה, אך מותיר את הקנאביס מחוץ לחוק. חוק הסמים החדש אינו משנה את הגדרות הסמים המסוכנים, ולכן חשוב להבין כי שימוש והחזקה בקנאביס ומוצריו הם עדיין עבירות, וכי הקנאביס והחשיש עדיין נחשבים לחומרים הנמצאים מחוץ לחוק. לא מדובר בגלגליזציה של קנאביס, אלא בשינוי הנהלים, ובהסדרת הטיפול של המשטרה במשתמשי הקנאביס. יתירה מכך, אם בעבר שוטרים היו נוטים להעלים עיין ממעשני קנאביס וחשיש, הרי שהיום אזרחים הנתפסים כשהם משתמשים או מחזיקים סמים קלים צפויים מהפעם הראשונה [לקנס בלבד](#).

מה אומר התיקון החדש לחוק הסמים?

חוק הסמים החדש קובע עונשים וקנסות למחזיקי קנאביס על פי מספר הפעמים בהן נתפסו, כאשר בפעם הראשונה והשנייה מדובר בקנס בלבד, בפעם השלישית בהסדר מותנה, [ובפעם הרביעית בהעמדה לדין](#):

□ על מי שנתפס פעם ראשונה מחזיק בסם מסוג קנאביס יוטל קנס של 1000 ₪.

□ מי שנתפס פעם שנייה יהיה צפוי לקנס של 2000 ₪. חשוב להדגיש, כי הוראות אלה לא חלות על מי שהורשע בחמש השנים שקדמו לביצוע העבירה בעבירות מסוג פשע, עבירות שימוש בחומרים מסוכנים, מי שבמועד ביצוע העבירה היה מתחת לגיל 18, חייל או אסיר, או מי שעבר במהלך ביצוע העבירה עבירה נוספת.

□ מי שנתפס פעם שלישית יעבור למסגרת של הסדר מותנה, הכולל חקירה פלילית ודרישה לעמוד במספר תנאים כתב אישום, כמו השתתפות בסדנאות, מתן בדיקות שתן, התייצבות למעקב על ידי שירות המבחן, עבודות שירות, וקנסות. בנוסף, יכולים להחליט על שלילת רישיון הנהיגה [ורישיון נשיאת הנשק שלו](#).

□ נגד מי שנתפס מחזיק קנאביס בפעם הרביעית יוגש כתב אישום, הוא יעמוד למשפט, ויהיה כנגדו רישום פלילי.

□ במקרה ונתפס קטין כאשר הוא מחזיק קנאביס, הוא יפנה למסלול של טיפול מותנה ללא קנסות.

מסגרת זמן

כיוון שלפי החוק החדש מניין העבירות משפיע ישירות על גובה הקנס, החוק מגדיר מסגרת זמן ברורה למניין עבירות אחזקה ושימוש בקנאביס. אם עברו **חמש שנים** מאז הפעם הראשונה שבה נתפס אדם מחזיק קנאביס, תיחשב הפעם הבאה בה ייתפס כעבירה ראשונה ולא כעבירה שנייה. אם עברו שבע שנים מאז נתפס אדם בפעם השנייה כשהוא מחזיק קנאביס, תיחשב הפעם הבאה בה ייתפס כעבירה שנייה, ולא עבירה שלישית. אם האדם הורשע או עבר עבירה אחרת במהלך חמש השנים הקודמות לעבירת אחזקה הסם, וכן אם היה אסיר, קטין או חייל בזמן ביצוע העבירה, חלים עליו תנאים אחרים. כמו כן, לשם קביעה אם מדובר בעבירה ראשונה או שנייה, יתייחסו לשאלה האם האדם הורשע בעבר על שימוש בסמים.

הפרוצדורה

אם שוטר מצא קנאביס ברשותו של אדם, הוא רשאי להגיש לו דרישה לתשלום קנס. ההודעה צריכה לכלול את פרטיו האישיים של הנקנס, גובה הקנס, תיאור זמן ומקום העבירה, תיאור העבירה עצמה, וציון סעיפי החוק הרלוונטיים. את הקנס יש לשלם עד תום 60 יום מקבלתו, אלא אם כן מבקש הנקנס לעמוד למשפט. בקשה לעמוד למשפט ניתן להגיש עד 30 יום מקבלת הקנס.

הקלה או הכבדה

עד לתיקון חוק הסמים החדש, נהגו שוטרים במקרים רבים להתעלם מעבירות של החזקת קנאביס לשימוש עצמי, ואף נהגו לעיתים לפטור מי שנמצא ברשותם סם לשימוש אישי מבלי לפתוח תיק ומבלי שיהיה רישום של העבירה. כך קרה שלמרות ששימוש בקנאביס מוגדר כעבירה, מקרים רבים של החזקת קנאביס וחשיש הסתיימו בהעלמת עין, או בסגירת תיקים מחוסר עניין לציבור. למרבה האירוניה, חוק הסמים החדש, שמטרתו קידום מדיניות אי ההפלה של צרכני קנאביס, דווקא מכביד עימם, שכן כעת בכל פעם שנתפס אדם מחזיק ברשותו קנאביס או חשיש לצריכה עצמית, הוא צפוי לקנס. יוצא מכך, שכעת, לאור חוק הסמים החדש, מי שנתפס מחזיק כמות קטנה של קנאביס צפוי לשלם קנס, לעומת העלמת העין שהייתה נהוגה לפני כן. יתירה מכך, הקנס מהווה תמריץ לשוטרים לתפוס משתמשי קנאביס, להטיל עליהם את הקנס המתאים, ולהעשיר בכך את קופת המדינה.

לשלם או לא לשלם את הקנס המנהלי - זו השאלה

עם קבלת דרישת התשלום, על הנקנס לשלם את הקנס בתוך 60 יום מקבלת ההודעה, אלא אם כן ביקש להישפט על העבירה. בפני מי שנתפס מחזיק קנאביס ונדרש לשלם קנס עומדות כמה אפשרויות:

□ **תשלום הקנס בתקווה כי לא ייתפס מחזיק קנאביס שוב במהלך חמש השנים הבאות** - מצד אחד זהו הפיתרון הפשוט ביותר. מצד שני, בנוסף להוצאה הכספית, תשלום הקנס נתפס כהודעה באשמה.

□ **הגשת בקשה לביטול הקנס** - ניתן להגיש בקשה לביטול הקנס בתוך 30 יום מקבלת הדרישה לתשלום, בטענה שבסיבות ענייניו של הנקנס אינן מצדיקות את העמדתו לדיון, ואת הטלת הקנס. הגשת בקשה לביטול הקנס אינה דוחה את מועד התשלום. במידה ותינתן החלטה לבטל את הקנס יוחזר הסכום לנקנס. אם נדחתה בקשתו של הנקנס לביטול הקנס, יוכל להגיש בקשה להישפט בתוך 14 יום מקבלת החלטת התובע, או עד תום המועד להגשת בקשה להישפט, על פי המועד המאוחר מבין השניים.

□ **הגשת בקשה להישפט** - אם נקנס בחר להגיש בקשה להישפט, עליו לעשות זאת במהלך 30 יום מקבלת דרישת התשלום. עם הגשת בקשה להישפט רשאית המשטרה לפתוח בחקירה בעניינו של הנקנס, ובמידה וימצאו ראיות מתאימות, רשאית המשטרה להעמידו לדיון. אם התקבלו טענותיו של הנקנס והוא כבר שילם את הקנס, יוחזר לו הסכום, ותיקו ייסגר מחוסר אשמה. אם לאור ממצאי החקירה יסבור התובע שבסיבות המקרה אינן מצדיקות הטלת קנס, ביכולתו לבטל את הקנס ולסגור את התיק ללא משפט. במידה

ומתקיים משפט וטענותיו של הנקנס אינן מתקבלות, בית המשפט רשאי להטיל עליו קנס ששיעורו לפחות פי 3 מגובה הקנס המקורי.

בקשה להישפט

מי שבוחר שלא לשלם את הקנס ובמקום זאת להגיש בקשה להישפט מסתכן בכך שיימצא אשם ויוטל עליו קנס גבוה אף יותר מן הקנס המקורי. כמו כן, מרגע שנקנס הגיש בקשה להישפט המשטרה רשאית לפתוח בחקירה נגדו, ואם המשפט לא יסתיים בזיכוי, יעמוד כנגדו רישום פלילי והוא יהיה צפוי לקנס גבוה יותר. יחד עם זאת, במידה ויזוכה יבוטל הקנס ותיקו ייסגר מחוסר אשמה, כך שלא ייוותר בגינו רישום פלילי כלשהו. סיבה נוספת לבקש להישפט היא מניין הפעמים בהן נתפס אדם מחזיק בסם לשימוש אישי, שכן בפעם הרביעית תפיסה תותיר אחריה רישום פלילי. לפני שמחליטים לבקש להישפט כדאי לזכור שלושה דברים:

יש להגיש את הבקשה במועד, ולשלם את הקנס אם לא התקבלה החלטה עד למועד התשלום האחרון. מי שלא שילם את הקנס ולא פנה בבקשה להישפט, ייחשב בתום תקופת הזמן בה ניתן להגיש בקשה ולשלם את הקנס על ידי בית המשפט כמי שנשפט והורשע. במקרה זה השופט יטיל עליו לשלם את הקנס כולל תוספת פיגורים.

במידה ובית המשפט ימצא שהבקשה להישפט הוגשה שלא בתום לב, או הכבידה ללא הצדקה על מערכת המשפט, רשאי השופט לחייב את הפונה לשלם את הוצאות המשפט, בנוסף לקנס המוגדל שיטיל עליו בשל החזקת הסם.

מי שביקש להישפט וטענותיו לא התקבלו במשפט לא יוכל להגיש לאחר מכן בקשה לביטול הקנס.

תיעוד משטרת

פרטיהם של מי שנתפסו וברשותם קנאביס לצריכה עצמית, והוטל עליהם קנס בשל כך מתועדים במרשם משטרת מיוחד, למעט מי שתיקם נסגר מחוסר אשמה. המרשם המשטרת המיוחד כולל את תיאור העבירה והמועד בו בוצעה, סכום הקנס והמועד האחרון לתשלום, פרטים מזהים של הנקנס וכן כל החלטה משפטית או הליך הנוגעים לעבירה. ככלל, המידע במרשם המשטרת חסוי, למעט המקרים הבאים:

אדם שמצוי כנגדו רישום שכזה רשאי לעיין בו בתחנת המשטרה.

נתונים מן המרשם מועברים לבית משפט הדן בעבירות פליליות אחרות שביצע האדם, במידה והדבר חיוני לצורך ניהול המשפט.

המידע מועבר לגורמים רלוונטיים לצורך טיפול בעבירות דומות של הנקנס (למשל אם נתפס שוב כשהוא מחזיק בקנאביס).

המידע יועבר במקרה הצורך לגופי אכיפת חוק וביטחון, כמו משטרת ישראל, צה"ל ושירות המודיעין הכללי, כפי שמפורט בתוספת השלישית לחוק המרשם הפלילי.

אליה וקוץ בה

מסתבר אם כן, שחוק הסמים החדש, שכוונתו לקדם מדיניות אי הפללה של משתמשי קנאביס אמנם מעניק בידי השוטרים אמצעי אכיפה שאינם כוללים הרשעה בעבירה ראשונה שנייה או שלישית, אך משית מלכתחילה עונש על המשתמש באמצעות קנסות. בנוסף לכך, מי שאיתרע מזלו להיתפס ארבע פעמים מוצא עצמו גם משלם קנסות, גם מבצע עבודות שירות ומשתתף בסדנאות, וגם עומד למשפט פלילי. בכדי להימנע מרישום פלילי יש למצוא את הדרכים לביטול הקנס, או להישפט ולצאת זכאי. הבעיה היא שלא תמיד יש בידי המשתמש לעשות זאת, וכמו כן, לכל מקרה תתאים דרך פעולה שונה, על פי נסיבותיו הייחודיות. אם כך, ניתן לשער שגורלם של משתמשי קנאביס לא ממש השתפר בעקבות החוק.

צעדים שקולים

אם קיבלת קנס, או זומנת למשטרה לצורך חקירה בגין שימוש בסמים קלים, אל תתמודד לבד עם המצב, שכן התנהלות לא נכונה יכולה להחמיר את מצבך. צור קשר בהקדם האפשרי עם עורך דין מומחה בפלילים ובעבירות סמים. גורלך ושמך הטוב יכולים להיות תלויים בדברים שתאמר בחקירה, ובדרך בה תנהג. בנוסף לכך, יש לשקול בכובד ראש מה היא הדרך הנכונה עבורך להתמודד עם הקנס והאישום, כיוון שפעולה לא נכונה עלולה לעלות לך ביוקר. כדי להחליט מה המסלול בו כדאי לך לפעול יש צורך במומחיות, ניסיון, שיקול דעת והיכרות מעמיקה עם החוק. אל תתמודד לבד עם חקירה וקנס בגין שימוש בסמים קלים, ותן לעורך דין מנוסה ללוות וליוצג אותך. זכור כי הלגליזציה עדיין לא הגיעה לישראל, ורישום משטרתי או אף רישום פלילי ועמידה למשפט במידה ותיתפס בפעם הרביעית, אינם פרטים שהיית רוצה להכניס לקורות החיים שלך.

קיבלת קנס בגין החזקה או שימוש בסמים קלים?

במידה וקיבלתם קנס מנהלי או זומנתם [לחקירת משטרה](#) בחשד להחזקה או שימוש בסמים קלים יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק החדש מאפשר לו. יש לוודא את פרקי הזמן שחלפו מעבירה לעבירה והאם גובה הקנס מתאים להגדרות התיקון. כמו כן עו"ד פלילי מקצועי יוכל ליעץ לכם אם נכון יהיה להגיש [בקשה לביטול קנס](#) וכן כיצד ניתן יהיה לסגור את התיק בעילה של [חוסר אשמה פלילית](#) ובכך לנקות כליל את הרישום שנוצר לחובתכם במשטרה.

על מנת ולמנוע את הכתמת עתידך בפלילים עליך להיוועץ בעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בין אם זה בנושא הקשור לקנס המנהלי ובין אם זה בחקירה המשטרית או בניהול קו ההגנה שלך בבית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה עשויה לעיתים להיות הרסנית עבורך. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים [בעבירות סמים](#) מזו תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות סמים קלים פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}